

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Francisci Borgiae Tertij Societatis Iesv Generalis

Ribadeneyra, Pedro de

Mogvntiae, 1603

IV. Orandi frequens studium, & prædictiones

urn:nbn:de:hbz:466:1-45256

ferre eum iubens. Paruit ille libenter, & expedite, quasi Angelivocem exaudiret. Hac enim via ad Pietatem à DEO est informatus, singulare vt nobis obedientie exemplum existeret: Bernardum cred' imitatus, qui morosi hominis, atque difficilis se imperiis eo cupidius subdidit, quo maiora, valetudinis in e. in modo mandabat.

*Lib. 2.
vita D.
Bernardi
cap. 7.*

CAPVT IV.

Orandi frequens studium, & Prædicationes.

CVM esset inops, atq; obediens, quid mirum, si & precandi eum studio DEVS exornari? Quæ vna virtus, radix, & quasi fons est vberimus cæterarum.

Prima FRANCISCO cura in i, cordis puritate paranda, quo diui.

Matth. 5,

diuinæ cognitionis radios purius acciperet. Mundos enim corde beatos pronunciarî, DEVM-que visuros. Quotidie itaque, & quidem crebrius, singulis horis diurnis se ipse ad vnguem excutiens, exploransq; memoria repetebat dicta, facta, ac præ-ermissa: inquirens in se grauitè. Bisque in die rite confessus, sacris in aurora operaturus, & vespè quieti se comparans, nullum diem abire patiebatur, quo non suo se pede metiretur, actique temporis rationem subduceret, si forte reddenda summo Iudici esset: neue mors, vt solet, ante diem, & imparatum opprimeret. Vix qui illi aures confidenti dabant, quod reprehenderent, expiandumq; putarent, reperiebant. At ille celesti lumine acutius videbat, semperque
pavidus

pavidus vixit: omnia metuens,
ac p̄ane trepidans. Iudicia enim
DEI viuētis, ac vidētis omnia,
longe à mortalium iudicio dis-
crepare aiebat: timeret itaque,
quisquis saperet, DEVM.

Orandi assiduitate, hoc com- 2.
modi acceperat, vt DEVM vbi-
que præsente[m] circumferret.
Quo fiebat vt vel frequens lo-
cus, atq; negocium, templi, soli-
tudinisque vicem ei præberet,
materiamq; a deo suppeditaret,
ac segetem precandi.

Primam S. Thomæ Aquina- 3.
tis Summæ partem dum euol-
uit, veluti Litaniam ex singulis
articulorum capitibus, doctri-
næ, memoriæq; simul & pieta-
tis gratia, concinnarat.

Iter ingresso, etsi corporis 4.
lassitudine incommoda cepe-
rat, animo tamen illud præclare
euenire

euenire dicebat, liberum sibi in
 via ab interpellatoribus, vacu-
 umque tempus precandi dari.
 Montes enim, siluas, flumina, &
 apricos campos, herbis, vitibus,
 & arboribus vestitos, ad oran-
 dum inuitare, præconisque vo-
 cem emittere: DEVM vt morta-
 lis agnoscat, agnitū amet, ama-
 tum rerum conditarum gratia
 laudet assidue, & laudato, tan-
 dem aliquando, morte obita,
 feliciter perfuatur.

5. Si colloquium inuito esset
 cum exteris hominibus, quibus
 non saperet CHRISTVS, sermo-
 nem illis tacitus relinquebat:
 ipse colligere sese, vt in secessu
 versari, locoque abdito videre-
 tur: animo DEVM præsentem
 appellabat, rogabatque. Disce-
 dentes verò interrogabat; *Num
 quid vellent?* cum tamen multa
 iam

iam ab illo postulassent, quæ diuinis cogitationibus intus, minus intellexisset.

Cum ita interdium assidue fer- 6.
me DEVM precaretur, tum vero tranquille maxime, & libere precari. post mediam noctishoram solitus: quo tempore extra se rapi videbatur, vt quinque, sexue horas, momenti instar iudicaret, surgeretq; ignibus quasi inflammatus.

Michaeli Marco, vt retuli dicto 7.
cto audiens vixit: precationi tamen intentus, cum diutius æquo moraretur, interpellaretq; ille, valetudinis gratia, finem orandi faceret: *Plusculum*, inquit, *temporis da, M. rce frater, mox adero.* Tantam orando voluptatē capere solitus, vt cum DEO lu- Gen.
ctari, velut alter Iacob, nec sine benedictione dimitti velle, videretur. Extra

8. Extra se non raro positus videbatur; ut corpore quidem præsens, animo vero in cælis versaretur. Si qui altiore voce cõtenderent, nihil mouebatur; atq; adeo à re, qua de ageretur, alienas interdũ ingerebat, præsertim si profanus sermo, deque nihili re iniectus esset. Admonitus itaq; à Socio præter rem respondere nonnunquam solitũ: *Malo, inquit, rudis, & hebes videri, quam garrulus, & temporaria-cturam fecisse.* Omne enim perire tempus existimabat, quod non aut DEO, aut rebus ad DEVM pertinentibus, transigeretur. Placentinus Episcopus, salutandi gratia FRANCISCVM inuiserat. Hic in medio sermonis cursu assurrexit, & quasi honoris gratia deduceret, descendebat. Episcopus verò cum Antonio

Araoz,

Araoz, qui tum forte aderat, relictus, facile quod res erat, mente diuina agitari FRANCISCVM, obseruabat.

Orandi, & in se inquirendi 9. studiosos amabat, & consuetudine illorum diu delectatus, Collegiorum his curam Societatis mandabat, vt eam ipsam Socios, fidei suæ creditos, virtutem docerent.

Negociis diurnis, quoad eius 10. fieri poterat, subducere se solitus, vt in orationis montem secederet Eucharistiæ Sacramentum assidue, cupideque coram adorabat: domoque egressus, templa hoc nomine libentius intrabat, niçantibus assidue oculis spectans, siue luminis ingenti splendore præstinguere- tur, siue attendere animū, reuertēterq; adesse ea ratione iuberet.

S Huius

11. Huius quidem panis cælestis
 usque eo delicijs capiebatur, vt
 nemo vnquam gulę deditus, cu-
 pedis magis. Quo fiebat, vt dū
 vita excederet, nullum abire di-
 em sineret, vt alibi monui, quin
 rem diuinam faceret. Immo &
 ipso Parasceues die, & Sabbato
 insequenti, cum alias canendo:
 sacris operari nō soleret, ne iis
 ipsis diebus diuino illo careret
 bono, Liturgiam peragebat.
12. Iter faciens, quo sacrificium
 Missæ facere liceret, vel ad duo
 milliaria via decedere non du-
 bitabat: & diuersorij incommo-
 da libenter ferre, dum sacris o-
 perari postridie liceret.
13. Eboræ in Lusitania grauitè
 ægrotans, & lethargico morbo
 captus, euigilare per vim, medi-
 corum iussu, cogebatur. At al-
 lata Eucharistia, tanquam so-
 mno,

Lib. 3. ca.
 25.

mno
 exper
 appa
 pus
 prom
 peter
 Sa
 aliquid
 sequo
 Quo
 ritè c
 cieba
 te, la
 solita
 diuti
 chæi
 nisi æ
 suspin
 exem
 Alt
 æde R
 lulan
 ties à

mno, vt erat, graui, & veterno
 experrectus, agilis, alacerque
 apparuit: vt licet infirmum cor-
 pus haberet, spiritus tamen
 promptus, bonique summi ap-
 petens esset.

Sacris verò operaturus, horas ^{14.}
 aliquot precationi impendere,
 seque probe excutere solebat.
 Quotidie item, vt iam retuli,
 ritè confessus, rem diuinam fa-
 ciebat. In media Liturgiæ par-
 te, lacrymas illi vbertim fluere
 solitas obseruatum. Post, gratias ^{Luca 19.}
 diutius agere, quod velut in Za-
 chæi domum diuertisset: vt non
 nisi ægre ad prandium, & cum
 suspiriis, Iobi, atque Bernardi ^{Iob. 3.}
 exemplo, duceretur.

Altari summo in Professorum ^{15.}
 æde Romæ, imminentem cel-
 lulam frequenter adibat, quo-
 ties à negociis se publicis eri-

S 3 pere,

pere, partemque demere posset. Cæteris item in Collegiis Societatis, orationis sedem vicinam aræ summæ extruendam curavit.

16. Cubitu surgens, terram, communem omnium parètem, hoc consilio ter quotidie osculari solebat. Primo, vt se ex humo cõditum, recensque natum, eam contigisse meminisset. Deinde vt CHRISTO, qui in terram è cælo, genus humanum liberaturus, descendit, gratias ageret. Denique vt à terris abductum, in cælum, tanquam ab exilio transcriberet DEVS precabatur.

17. Sanctorum reliquias, imaginesque religiose venerabatur, splendideque adornari curabat: nusquam affirmans gemmas, aurum, argentumque, dignius
im-

impendi, vertique, quam in auctoris DEI, Diuorumque cultū. Cum manib' eas tractaret summa animi voluptate in has voces erumpebat. *Saluete pignora, nobis in hoc exilio, lacrymarumque vallis degentibus, à DEO relicta, atque deposita: Saluete salutis nostræ spes, atque solatium: Erit, erit dies illa, cum decorem induti cineres, hospites nunc beati: eterna illa luce perfruemini: & anime Sole candidiores thronusq; vester supra firmamentū clarescent.*

Ex hoc ipso fonte manauit ^{18.} pia, solemnisque Societatis cōsuetudo, vt singulis mensibus Sanctorum nomina sortè è situ la educantur, distribuanturque singulatim: Quo die, votis conceptis, religioseque persolutis, opem sui quique Diui implorāt. Didicerat id in gētilicia Borgiæ

S 3 fami-

Li. I. c. 1. familia FRANCISCVS: in qua illum olim morem viguisse docui. Ognati quoque eundem seruauit; multa Sociis indulgens, quodie Diui nomen sorte illis obtigisset: ipse ad hæc precationi plus etiam temporis tribuere solitus.

19. Diuorum cultum vt excitaret, augetque, (contra atque hæretici solent, qui in Sanctorum imagines, vt olim Iconomachi grassantur) Romæ FRANCISCVS in æs graphice incisas, & affabre sculptas imagines, in omnes Prouincias misit. Quin & archetypa donauit Sociis, atque distribuit.

20. Visitur Romæ in æde sacra B. Mariæ maioris, illius effigies à Luca Euangelista, vt pie creditur, depicta; religiose etiam à piis frequentatur. Hanc imaginem,

nem, cum per se, tum ob anti-
 quitatem, pietatemque, tum ob
 pingentis fidem venerabatur

FRANCISCVS. Laborandū
 itaque sibi existimauit, vt ad ar-
 chetypum depingere alteram,
 bona cum Caroli Borromæi,
 Cardinalis innocentiissimi, ve-
 nia liceret. Obtinuit tandem,
 quamuis ægre, & euicit singula-
 re pietatis in illo studium: humi-
 que in ara collocauit, suoque ar-
 bitratu exemplaria eduxit, misit-
 que ad Hispaniæ dynastas ali-
 quot, Societatisque Collegia, vt
 Virginis cultus merito cresceret,
 quia mortalium patrociniū
 gerit.

Interpellare orantem Dæmo- 21,
 ni studium sæpe fuit, nunc simij
 specie subsannando, nunc gi-
 gantis instar forma supra huma-
 nã maiore, spectrisq; territando.

S 4 Pin-

Pintia cubiculo digressus, Crucis se signo muniens: *Videsne*, inquit, *Marce frater, nigrum, & aspectu formidandum cacodemonem passim obambulantem?* Quo dicto acquieuit FRANCISCUS, animoque non nihil sedato, erubuit: quod metum eius præ se tulisset spiritus, qui ne capillo quidem capitis detracto, nocere homini, nisi Deo concedente, queat. Interrogatus aliquando à Socio, num metuisset, obambulare viso Dæmone noctu per conclaue, membrumque domus: demissis ille oculis modestè respondit. *Illud, frater, certè constat, DEO permittente, apparere interdum Dæmones: improbis quidem, vt à flagitiis territi abstineant, vel puniantur; bonis verò, vt ad pietatem exercentur, & merita meritis cumulent.*

Pre-

Precanti summo animi ardore ad Eucharistiæ aram, incidit forte lignea columella è gradibus. Nihil ille territus orare perrexit, quoad eam, qui aderant, sustulerunt.

Ea erat vultus hilaritas, de-^{23.}cus, atque maturitas, vt Socij, etiam auctoritate summa prædicti, cum pietatis calorem refrixisse sentirent, vel aspectu illius, ad pristinum ardorem redirent.

Methymnæ Campi orantis^{24.} conclaue ingressus Hieronymus Ruisius Portillius, Collegij Rector, qui post primus Peruanæ Indiarum Prouinciæ Præfectus fuit, FRANCISCVM lumine splendere, faciemque, Solis instar, radios emittere deprehendit.

Idem in Berlangæ vico, Aya-^{25.}læ Doctori Societatis vsu venisse

comperi. Hic intempesta nocte cubiculum FRANCISCI, consilij gratia, ingressus, summis in tenebris splendere omnia, non secus atque si faces arderent, vidit: vultu item oculos præstingui obseruauit.

26. Templum de more ingressus, incredibili sagacitate nouerat, essetne, & in quo altari seruaretur Eucharistiæ panis ille celestis: ut rarò aberrarit aiens, vel negans: licet lampas incensa aræ appenderetur.

27. Ognari versanti, anno c. Io. Io. LII. litteras à Carolo Gandiæ Duce datas reddidit vetus, & domesticus familiæ cliens Sampson. Nunciabant late, auum esse factum, natumque primogenitum sibi FRANCISCVM nomine, qui post Gandiæ Dux. Nondū resignatis litteris, FRAN-
CISCVS

CISCVS vaticinans, sicut abellanium appellauit: *Exspectate aduenis, Sampson: valetne Franciscus recens natus?* Obstupuit ille, miratusque quis se cursor veredarius anteuertisset, qui nullum currandi finem fecisset, *Mercedem equidem, ait, lati nuncij abs te exigere cogitabam. Ad hæc ille; Ea te priuare nolo: ter tibi Angelicam salutationem recitabo, litterisque negotium Duci filio dabo tui vt rationem habeat, quæque donauerit, mihi expensum ferat.*

Ægrotabat grauiter FRAN-^{28.}
CISCVS Briones, è Societate, nondum sacris initiatus, comes aliquot annos peregrinationum FRANCISCI. Iam depositum pane, ac deploratum inuisit: animumque addens confidere iubet: *Non hic, inquit, ad mortem te morbus dabit, sed breui cõualesces.*
Idem

Idem rursus in itinere laboranti sibi accidisse narrauit Britones.

29. Segobizæ, ad eundem modum Ferdinandus Soler, doctor Theologus, tertiana laborans, dum noxium diem, morbumq; imminere sensit, interrogatus à FRANCISCO: *Satin' saluares? Ut vales? Quomodo visum est Deo* respondit ille: *Febrim exspecto. Cur exspectas?* ait. *Tu Pater,* inquit ille, *impera, ne accedat, ne exspectare cogar.* Fecit ut rogatus erat, imperauitque morbo. Lectulo indelatus, valensque se subduxit.

30. Ex Hispania cum Alexandrino Cardinale Romam per Gallias reuertens, comitem Ioannem Suarez habuit, Mirandam vsque; qui ad Iberum est Aragoniæ vicus. Hic discessione facta,
lo-

Ioanni de se prædixit fore, vt Romam vix saluus rediret: illum vero Castellanae Prouinciæ Præfectum iterum creatum iri: certe vtramque veram prædictionem fuisse, res ipsa declarauit.

Morti vicinus, cum fere cingneam vocem emitti Sapientes homines affirmant, Marco fratris prædixit fore, vt in Indiam adnauigaret; itaque euenit, cum ne Marco quidem tum id venisset in mentem.

Regulus quidam Hispaniæ, à filio dissentiens grauitè, segregarat se, vt ne aspectum quidem eius æquo animo ferret. FRANCISCVS, qua erat pietate, ad concordiam reuocare alloquijs studens, hortatur, parentem se esse meminisset. Filium ad se recipiendo, quod se dignum esset, facturum. Ille indignabundus vultu

31.

Plato

Phad.

Aristot.

lib. 9.

Histor.

Aelian.

lib. 2. ca.

23. Hist.

anim.

Plin. lib.

10. ca. 27.

23.

vultu terrebat, missum faceret illum sermonem. Igitur verbis FRANCISCVS repulsus, ad summum parentem DEVM confugiendum ratus, pacem venerans precatur. Venatum ille mox abiit, & ardente correptus febris, lectulo affixus iacuit. Post in mentem venit, morbo se iuste puniri, quod sana pij hominis consilia repulisset. FRANCISCVM è vestigio arcessit, veniam obtestatur; illiusque se fidei committit, & cum filio quamprimum in gratiam redit.

33. Summa illi animarum cura, quæ corporibus solutæ, purgante igne crimina expiant: vt etiam tum Dux Gandiæ assidue pro illis orarit, & Liturgias, remque diuinam fieri curarit. Cuius officij nomine saepe illi animas reduces apparuisse, gratiasque egisse

egisse narrant : promississe etiam
 se vicissim pro illo in beatorum
 sedibus D E V M precaturas.
 Hęc candide ille, vt omnia, Hie-
 ronymo Natali, sacerdoti opti-
 mo, narrare solitus: quem bis in
 Hispaniam ab Ignatio missum,
 commissasq; illi Societatis pro-
 uincias, diximus. Plura equi- *Lib. 2.
cap. 7.*
 dem, fateor, commemorare
 prædictionum, visorumque ge-
 nera poteram, testesque omni
 exceptione maiores laudare,
 quorum plerique etiam super-
 stites: verum hæc satis esse duxi;
 eo consilio à me allata, vt preca-
 tionis effecta in FRANCISCO
 cognoscantur: cum præsertim
 propositum sit virtutes potius,
 quam id genus signa laudare.
 Admiranda enim opera, quæ
 sancti homines patrarunt, mi-
 randa quidem: at solida, incor-
 rupta.

ruptaque virtus, imitanda etiam est. Illa immensam DEI erga mortales bonitatem ostendunt: hæc etiam ad imitationem excitulant.

CAPUT V.

De Penitentia effectis, sui que victoria.

RECTE in Asceticis iudicantur homines pij, suspectum videri orandi studium, nisi & sui victoria comes accedat. Sic enim appello, quam vulgo *Mortificationem*: quæ domandas esse animi perturbationes, affectionesque doceat. Sic Plato Philosophiam, mortis meditatione, animum à corpore abducendo, definiisse videtur. Non fugit celestis hæc Philosophia FRANCISCVM, diu, multumque in ea exercitatum; cuius & multa passim
ex-